

Vergaderjaar 2025–2026

35 349

Wijziging van het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Strafrecht in verband met de nadere versterking van de positie van het slachtoffer in het strafproces (Wet uitbreiding slachtofferrechten)

M

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 februari 2026

Conform toezegging op 13 april 2021¹ informeer ik u over twee onderzoeken in het kader van de evaluatie van de Wet uitbreiding slachtofferrechten. Ten eerste betreft dit het WODC-onderzoek «Slachtoffergegevens in strafdossiers», dat u als bijlage bij deze brief aantreft. Dit onderzoek is uitgevoerd door Hooghiemstra & Partners in samenwerking met Pro Facto in opdracht van het WODC. Per 1 juli 2025 is het Besluit «bescherming slachtoffergegevens in processtukken» in werking getreden.² Dit besluit regelt kort gezegd dat bepaalde persoonsgegevens van slachtoffers onvermeld blijven in processtukken, tenzij deze noodzakelijk zijn voor de rechter om een beslissing te kunnen nemen. Doel van dit onderzoek was om de beleidstheorie en de situatie vóór de inwerkingtreding van dit besluit in kaart te brengen, en tevens een evaluatiekader op te stellen aan de hand waarvan het besluit kan worden geëvalueerd. Vanwege de ICT-verstoring bij het Openbaar Ministerie in de zomer van 2025 was het voor de onderzoekers niet mogelijk om dossieronderzoek te doen, waardoor geen nulmeting kon worden uitgevoerd. Deze nulmeting zal alsnog worden uitgevoerd wanneer het dossieronderzoek bij het OM kan worden gedaan. Ik streef ernaar (conform het advies van de onderzoekers) deze uiterlijk 1,5 jaar na inwerkingtreding te laten uitvoeren. Het onderzoek betreft nu een vooronderzoek voor de nulmeting en een evaluatiekader op basis waarvan de uiteindelijke evaluatie van het besluit kan worden uitgevoerd. De evaluatie vindt – conform het advies van de onderzoekers – niet eerder dan 5 jaar na inwerkingtreding van het besluit plaats. Uw Kamer zal ik te zijner tijd over de uitkomsten informeren.

Tevens bied ik uw Kamer het onderzoeksrapport «Vooronderzoek spreekrecht WUS», dat Significant APE in opdracht van het WODC heeft opgesteld, aan. Het rapport ziet op twee onderdelen uit de Wet uitbreiding

¹ Handelingen I 2020/21, nr. 34, item 7

² Stb. 2025, 29.

slachtofferrechten, te weten het beperkt spreekrecht bij tbs- en pij-verlengingszittingen en de uitbreiding van de kring van spreekgerechtigden met stief- en pleegfamilie.

Op 1 januari 2023 is de kring van spreekgerechtigden uitgebreid met stief- en pleegfamilie. Het beperkt spreekrecht bij tbs- en pij-verlengingszitting is per 1 januari 2025 in werking getreden. Dat betekent dat slachtoffers en nabestaanden op tbs- en pij-zittingen waarbij voorwaardelijke beëindiging of een wijziging van de voorwaarden aan de orde is hun beschermingsbehoefte mondeling aan de rechter kunnen toelichten.

De onderzoekers hebben, ter voorbereiding op de inhoudelijke effectevaluatie, een zogenaamd onderzoeksdesign opgesteld. De onderzoekers verwachten dat aan de hand van onder andere vragenlijsten en kwalitatieve interviews met slachtoffers en de betrokken ketenorganisaties, een betrouwbaar beeld van de werking van de maatregelen kan worden opgeleverd. Het WODC start dit jaar met de inhoudelijke effectevaluatie van de Wet Uitbreiding Slachtofferrechten. Een vergelijkbaar vooronderzoek voor de verschijningsplicht (onderzoeksrapport «Evaluatiekader verschijningsplicht») is in september 2025 aan uw Kamer aangeboden³.

Daarnaast hebben de onderzoekers een nulmeting gedaan om de situatie voor de invoering van de maatregelen in kaart te brengen. Uit de meting bij het spreekrecht voor stief- en pleegfamilie komt naar voren dat stief- en pleegfamilie vaak aanwezig was bij de zitting. Ondanks het ontbreken van formeel spreekrecht, werd stief- en pleegfamilie in enkele gevallen wel in de gelegenheid gesteld om te spreken. Uit de nulmeting bij het beperkte spreekrecht bij tbs- en pij-zittingen komt op basis van de interviews naar voren dat de informatievoorziening rondom de verlengingszitting niet altijd optimaal verloopt. Hierover ben ik in gesprek met het OM. Ik zal uw Kamer in de voorgangsbrief Slachtofferbeleid (Q2 2026) informeren over de uitkomst daarvan. Tevens zal ik uw Kamer te zijner tijd over de uitkomsten van de inhoudelijke effectevaluatie informeren.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A.C.L. Rutte

³ Kamerstukken II 2025–26, 33 552, nr. 150